

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petiti vrti A Din 2, do 100 vrti B Din 2.50, od 100 do 300 vrti C Din 3, večji inserati petiti vrti Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Halifax o zunanji politiki Anglije:

Enotno stališče Anglije in Francije glede interesov v Španiji

Anglija je pripravljena sodelovati pri reševanju praktičnih problemov za ohranitev miru, prav zato pa se mora oborožiti, da bo lahko uspešno izvrševala svojo nalogo

LONDON, 4. febr. AA. Snoči je imel angleški minister za zunanje zadeve lord Halifax v Helli govor, v katerem se je dotaknil vprašanja angleške oborožitve in vladnega dela v tej smeri v zadnjih treh letih. Halifax je v svojem govoru demantiral Hitlerjevo trditev, da je bil namen svetovne vojne izključiti Nemčijo z vseh svetovnih tržišč. Nadalje je dejal: Zaradi mrzličnega tekmovanja v oborožitvi je Anglija danes na najboljši poti k stari moči. Ako pride do preizkušnje kjerkoli na svetu, mislim, da naša domovina ne bi dovolj skrbi, če ne bi uporabila vsega svojega pliva za to, da preneha javno mnenje delati napake. Mi bi vsakega preizkušnjo mnogo škodo v novi vojni ter zato potrebno, da se napravi vse, da do vojne ne pride, vendar pa angleški narod želi, da ugleda vse nesporazume z drugimi narodi, dasti ti dvoma, kak bi bil njegov odgovor v primeru, če bi bil prisiljen sprejeti borbo.

Glede sedanje razdvojenosti idej na sve-

tu je Halifax dejal: To je spor raznih filozofij, ki so ostale od svetovne vojne in zaradi katerih je postala atmosfera na svetu nezdrava ter se potrpežljivo dostikrat smatra kot znak slabosti. Ali nismo mi, angleški narod in vlada, poklicani, da v tem ozračju skušamo ohraniti trajen mir? Halifax je na o izrazil svoje priznanje delu Chamberlaina za ohranitev miru ter nadaljeval: Če naši napori ne bi imeli uspeha in bi bila država prisiljena stopiti v vojno, ne dvomim, da bi obžalovali, da smo hoteli ohraniti Evropi mir. Angleški narod bo ne glede na pripadnost k raznim idejam in strankam zedinjen v primeru napada. Nisem med onimi, ki smatrajo, da je vojna neizogibna.

Glede dogodkov v Španiji je Halifax dejal, da so zbudili veliko zanimanje v Angliji in Franciji, ker je njihova rešitev za obe državi življenjskega pomena. Zaradi tega sta obe državi posebno vztrajali na tem, da Mussolini gotovo jamstva v tej smeri. Interesi Anglije in Francije se v

tem pogledu krijejo ter želijo, zato angleška zunanja politika, da se ustvari pri- srčnejši odnos s Italijo.

Nato je Halifax govoril o uspehu registracije v nacionalni register ter dejal, da se je že nad milijon prostovoljcev vpisalo in prijavilo za obrambo pred letalskimi napadi, kar smatra kot najboljši znak moči angleškega naroda.

Pred nekaj tedni je Anglija čula krepke besede predsednika Roosevelta. To je bil glas naroda, ki čoluje svoje neodvisnosti in svoj obstoj ljubim za svobodo. Ta duh je danes močnejši kakor kdajkoli prej. Ta duh je ustvaril angleški imperij.

Nato je Halifax ponovno govoril o Hitlerjevem govoru v nemškem državnem zboru ter dejal: Hitler je izjavil, da mora nemški narod živeti in da mora izvajati ali pa umreti. Ni nobenega dvoma, da je to točno tako za Nemčijo kakor tudi za Anglijo, samo da je Hitler netočno naglasil, da se je svetovna vojna vodila zaradi te-

ga, da bi se Nemčija izključila s svetovnih tržišč. Pred vojno je bila Nemčija najboljši kupovalec angleškega blaga. Njena trgovina je cvetela in napredovala ravno kakor naša ter je začela padati z njo vred.

Mi verujemo v miren razvoj konkurence v trgovskem poslovanju, toda razsipanje sil za oborožitev ter nezaupanje in strah pred vojno ovirata in uničujeta trgovino. Hitler je dejal, da veruje v dolgo dobo miru. To želimo tudi mi in se pridružujemo tej njegovi želji.

Halifax je na koncu posebno naglasil, da je treba v Evropi ustvariti čim več zaupanja na političnem in gospodarskem polju, ker se samo tako lahko prihrani osnova za trajen mir. Anglija je vedno pripravljena sodelovati pri reševanju vseh praktičnih problemov, ki bi počili mir, navzlic vsemu pa ohranja potrebo ne samo materialne, temveč tudi moralne oborožitve ter priprave za obrambo, kajti "amo tako bo britanski narod lahko uspešno izvršil svojo nalogo za ohranitev miru.

Politični obzornik

Zveza združenih delavcev na novi poti

»Slovenec« in po njem »Hrvatska straža«, »Novosti«, »Obzorje« in »Delavska politika« poročajo, da je Zveza združenih delavcev, ki je vodi župnik v Tunjicah Andrej Križman vstopila v Jugos. Zdržištev sta izvedla Andrej Križman in predsednik J. Prezelj. V kratkem pridejo delegati Jugos. iz Beograda, da izvedejo formalno to združitve v Ljubljani.

Andrej Križman odgovarja Zvezi akad. izobraženih žen

Znana kulturna delavka Angela Vodelova je spisala in izdala knjigo »Spol in usoda«. Radi te knjige je gospo surovo in prostaško napadel »Slovenski delavec«, ki ga urejuje Andrej Križman. Proti takemu načinu kritike je poslala Zveza akademsko izobraženih žen vsem našim dnevnikom in tednikom protest, ki ga je večina teh listov tudi objavila. Na ta protest odgovarja sedaj »Slovenski delavec« v daljšem članku in izjavi: »Angela Vodelova je izdala knjigo »Spol in usoda«. Z njo ruši temelje krščanske družbe, Duh, ki veje iz nje, pomeni smrt zakonske in predzakonske čistosti. Razdira temelje družinske sreče in zdrave narodne rasti. Družino samo podkopava. Posredno, vsaj po duhu, je v službi komunizma... Za nas je postranskega pomena, kdo take nauke širi. Je to lahko na zunaj lepa gospodična, je lahko v strasteh ostvelj dedec. Narod ima za tiste »gospodičnice«, ki tako žive, kot uči in propagira Angela Vodelova, svoj krepki izraz, ki namah izloči še tako stasito dekle kot nevedno iz občestva poštenih deklet. Narod obodi tako z enim udarcem zgrešeno življenje in obenem človeka s skupinskimi pavitvenimi nagoni. Ali veste, kako narod pravi takim gospodom in »gospodičnam« pa se novodobni gospod, pa če bi bili tudi iz akademskih krogov? Mislimo, da veste. Če ne veste, pojdite in pogledajte Pleteršnikov slovar... Gospe in gospodične iz Zveze akademsko izobraženih žen, mi bi si upali reči sledeče: Če bi kak konjski hlapec klical, govoril nesposobno, ne bi bile najbrže prve, ki bi ga obsodile. V vašem občestvu tudi kot sluga, kot hlapec ne bi bil mogel. Mi rečemo: Prav bi imelo. Toda, ko že pišete »kot članji slovenskega narodnega občestva« o »uničevanju temeljnih osnov našega narodnega sožitja« in o »delu bratov in sester v narodnem občestvu«, ali se zavedate, da je kvanta konjskega hlapca v primeru s strupom protikršćanskih naukov knjige »Spol in usoda« komaj omembe vredna?... Mi upamo, da ljubljanska sekcija Zveze akad. izobraženih žen vendar resno misli z narodnim občestvom. Uverjeni smo, da je njeno izjavo mimo mirne preudarnosti in treznega upogleda v življenje narekovala le trenutna čustvena razpoloženost, prava ženska sentimentalnost, v kateri se trudijo, da bi plemenito gledale na delo bratov in sester. Toda življenje v tako usodnih stvareh čustva voditi ne smejo. Razum pa kaže v drugo smer. Tja, prosim, obrnite svojo borbo, da bo narod zdrav.«

O apostolatu

»Hrvatska straža«

Klerikalna »Hrvatska straža« se bori s velikimi finančnimi težavami. Nima dovolj naročnikov, da bi lahko uspevala, a so ti naročniki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti tako, kako bi bilo potrebno. Zato list poskuša vsa sredstva, da bi pridobil nove naročnike in zbudil vest pri onih, ki so mu naročnino na dolgu. Tako vestno imenoma zabeleži v listu vsakogar, ki je poslal naročnino za vse leto ali vsaj za pol leta naprej, kakor tudi vsakega, ki se je končno vendarle spomnil, da je poslal za več let dolžno naročnino. Na naslov onih, ki so ostali gluhi na vse opomine, pa čitamo v »Hrvatski straži« tole milo tožbo: »In spet stojijo pred našimi očmi apostolati katoliškega dnevnika, Bolj kakor kdaj do sedaj je treba braniti in zagovarjati katoliško vero. Ta resnica mora biti polna, borba brez kompromisa. Radi vzhitih Kristovih našel je nastala ločitev duhov na vsej cesti. Liberalci so ostali vedno isti! Danes se morata kažejo v lepši luči, toda še jutri se pojavi v njih z neugasnim ognjem stara borba proti katolištvu. Potrebna je, da smo brez prestanka in brez dahu na straži. »Klerikalizem« je postal splošno strahilo in najsilnejše agitacijsko sredstvo naših sovražnikov. Vse je nastopilo proti poštasti »klerikalizmu«, dasi ni o njem ne glasu, ne slova. Ostala je na poprišču gola golota sveta katoliška vera — napadana, osvojevana, preganjana, na križ razpeta, po licu bita in s klevetami in lažmi zasipana s pomočjo izmišljenega klerikalizma...«

Borzna poročila.

Carib, 4. febr. Beograd 10.—, Pariz 11.7125, London 20.725, New York 42.94, Bruselj 74.75, Milan 23.30, Amsterdam 238.30, Berlin 177.75, Praga 13.15, Varšava 83.65, Bukarešta 3.40.

Vlada odstopila

Zaradi odstopa petih ministrov je dr. Stojadinović podal ostavko celotne vlade

BEOGRAD, 4. februarja. AA. Ker so prometni minister dr. Mehmed Spaho, minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cuethković, minister za zgradbe dr. Miha Krek ter ministra brez portfelja dr. Džafer Kulenović in Fran Snaj podali snoči predsedniku vlade ostavko, je predsednik vlade dr. Milan Stojadinović dal kolektivno ostavko celega kabineta.

BEOGRAD, 4. februarja. Današnja seja narodne skupščine, ki se je pričela ob 11.20, je bila zelo kratka, trajala je samo 2 minuti. Ko je predsednik Stevan Čirić otvoril sejo, je sporočil, da je prejel od n. n. predsednika dr. Stojadinovića obvestilo, po katerem je podala ostavko celotna vlada. Zato mi je čast, je izjavil, predlagati narodni skupščini, da se seje odgode za nedoločen čas, kakor je običaj, kadar poda vlada ostavko.

Narodna skupščina je sprejela predlog predsednika Čirića soglasno, nakar je bilo objavljeno, da bo prihodnja seja sklicana pismeno.

Katastrofa parnika »Avala«

ob Južni Afriki

Potopil se je ob rtu Dobre nade, vendar pa so posadko rešili

London, 4. febr. e. Na poti okrog južne Afrike se je včeraj zaletel v pečino jugoslovanski tovorni parnik »Avala« in se kakih 50 km zapadno od rta Dobre nade potopil.

Prvo poročilo o nesreči jugoslovanskega tovornega parnika »Avala« so sprejele pomorske in vojaške postaje v Captownu. Ključ na pomoč se je glasil: »Ako nam ne pride pomoč v eni uri, se bo potopila vsa posadka »Avala«. Nahajamo se 30 milj od rta Cap Aguel. Vojaske oblasti v Captownu so ta poziv sprejele točno ob 5.30. Angleška križarka »Neptun« je poslala na pomoč takoj svoj hidroplan, obenem pa je krenilo p oti rtu Aguel več manjših parnikov. Akcija za rešitev jugoslovanskih mornarjev je bila izredno razburljiva. Prvi je prišel na pomoč neki tovorni parnik, ki je pravočasno sprejel klice SOS. Točno ob 7.45 po našem času je bila »Avala« popolnoma zapuščena in vsa posadka rešena, nekaj minut pozneje pa se je parnik potopil. Tovorni parnik »Avala« je bil last »Jugoslovanskega Lloyd« in mu je poveljeval kapetan dolge plojbe Josip Šitić ki je obvestil »Jugoslovanski Lloyd« o nesreči z brzojavko: »30 milj od rta Aguel se je parnik potopil. Rešena je vsa posadka!« Pri »Jugoslovanskem Lloyd« izjavljajo, da jim je glavno na tem, da se je preadka rešila. Poveljnik pones čnega parnika je sposoben mornar in je nesrečo pripisati le gosti megli, v katero je zašla ladja na najnevarnejšem kraju južne Afrike.

Parnik je imel natovorenega nad 10.000 ton premoga, ki ga je vkrcal v Cap Aguel, in je bil namenjen v Durban v južni Afriki.

Nesreča je doletela parnik tik pred ciljem. »Jugoslovanski Lloyd« je kupil ta parnik za 28 milijonov din v Angliji. Zavarovan je bil pri »Lloyd« v Londonu. Nosištel »Avala« je znašala 10.760 ton, brutto registrirana tonaža pa 6278 ton. Družba »Jugoslovanski Lloyd« ima sestrsko ladjo »Tri glava«, ki je »Avala« na las slična. »Jugoslovanski Lloyd« upa, da bo zavarovalnica plačala odškodnino v višini kupne cene iz leta 1929. Družba bo kupila novo ladjo, ki pa bo dražja, ker so se sedaj cene zaradi splošnega oboroževanja zelo dvignile.

Cianov obisk v Varšavi in Berlinu

Rim, 4. febr. AA. Obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Varšavi je določen za 25. februar. Grof Ciano bo odpotoval iz Rima 23. februarja ter bo po obisku v Varšavi odšel brskone še v Berlin.

Varšava, 4. febr. AA. Kakor trdijo, bo poljski zunanji minister Beck imel svoj veliki ekspozit o poljski zunanji politiki, ki ga javnost z nest pnosjo pričakuje, šele po obisku italijanskega ministra »unanjih zadev grofa Ciana v Varšavi.

Nar. soc. stranka v Podkarpatski Rusiji

Praga, 4. febr. AA. Vlada Podkarpatske Rusije je dovolila ustanovitev nemške nacionalno socialistične stranke.

Gafencu o obisku v Jugoslaviji

Sodelovanje malih in srednjih držav pogoj za uspešno politiko v Podunavju

Bukarešta, 4. febr. e. Rumunski zunanji minister Gafencu se je snoči ob 21. vrnil v Bukarešto. Na postaji so ga sprejeli jugoslovanski poslanik Dučić, turški poslanik, višji uradni zunanje ministristva ter mnogi novinarji. Gafencu je izjavil novinarjem, da je zelo zadovoljen z rezultati svojega obiska v Beogradu. Odgovorni krogi vseh evropskih držav so z največjo pozornostjo spremljali njegove beograjske razgovore. Obe državi, Jugoslavijo in Rumunijo, vodi realno pojmovanje razmer, ki temelji na njuni moči, da lahko branita svojo integralnost in vse svoje pravice, na drugi strani pa želita, da ustvarita dobre odnose s vsemi sosednimi državami. Nove politike v Podunavju si ni mogoče zamisliti brez zblizanja in sodelovanja malih in srednjih podunavskih držav, ker je to pogoj za uspešno politiko v Podunavju. Politčne smernice, ki so bile ugotovljene za sodelovanje Rumunije in Jugoslavije, imajo predvsem namen, doseči to zblizanje in sodelovanje na gospodarskem polju z vsemi državami. Ves rumunski tisk čestita Gafencu k uspehu beograjskega obiska. Ministra Gafencu bo danes zaprisegel kralj Karol in bo ob tej priliki tudi poročal o obisku v Beogradu in razgovorih z dr. Stojadinovićem.

List »Semnanul« pravi o Gafencu izjavi poročevalcem listov, da kaže dostojanstvo in veliko resnost. Jugoslavija in Rumunija upoštevata politične realnosti in radi stopata v mednarodno sodelovanje z vsem svojim velikim naravnim bogastvom, da se doseže evropska solidarnost. Obe državi se zavedata svoje moči, zveza z Jugoslavijo pa je za Rumunijo izrednega pomena, ker temelji na popolnoma enakih interesih.

Vsi rumunski listi posvečajo tudi obširne članke Jovanu Dučiću, ki je imenovan za prvega jugoslovanskega veleposlanika v Bukarešti, in poudarjajo njegove velike diplomatske in književniške sposobnosti, njegovo osebno avtoriteto kot največjega jugoslovanskega književnika svetovnega slovesa in njegove nesporno velike zasluge za domovino. Novi veleposlanik razvija že leto dni plodno delovanje za utrditev jugoslovansko-rumunskega prijateljstva z bliznjim seznanjanjem obeh narodov. Njegovo imenovanje za veleposlanika pomeni zaslužno nagrado.

Avtomobilska cesta Jadran — Črno morje

Bukarešta, 4. febr. AA. Rumunski listi objavljajo uradno poročilo o Gafencovem obisku v Beogradu in izjave o sodelovanju in pomirjenju v Podunavju. Pri tem omenjajo uradne razgovore italijanskega zunanjega ministra Ciana z dr. Stojadinovićem na Belju ter poudarjajo, da je sestanek Gafencu in dr. Stojadinovića neposredna posledica in nadaljevanje dobro začete dela fašističnega zunanjega ministra »Trimpu« govori, da je do sestanka v Beogradu prišlo neposredno po pomembnih razgovorih dr. Stojadinovića s Cianom in tik pred balkansko konferenco, ki pomeni kulminacijo v akciji za solidno organiziranje odnosov v Podunavju. Pri tem poudarja, da se je v Beogradu utrdilo realistično pojmovanje, ki ga imata Jugos-

slavija in Rumunija glede mednarodnih razmer in mednarodne politike.

Nadalje objavljajo listi vest, da se bo v kratkem začela gradnja velike avtomobilske ceste, ki bo družila Jadran s Črnim morjem iz Trsta Preko Postojne, Ljubljane, Zagreba, Beograda, Turn-Severina, Bukarešte v Konstanco. Ta velika cesta bo vezala Italijo z Jugoslavijo in Rumunijo, zidalo pa jo bo, kakor se je zvedelo, neko italijansko velepodjetje, ki se je specializiralo za gradnjo velikih sodobnih prometnih cest.

Zboljšanje odnosajev Nemčije in Rumunije

Bukarešta, 4. febr. e. V Bukarešti se mudi že več dni nemški letalski ataše polkovnik Gerstenberg, akreditiran v Varšavi, ki je osebni prijatelj Göringa in je bil med vojni tudi v slovit letalski eskadri li v Richthofna. V diplomatskih krogih tolmačijo to kot znamenje zboljšanja odnosajev med Rumunijo in Nemčijo. Gerstenberga je sprejel kralj Karol v avdienci, bil pa je tudi pri posameznih članih vlade in pri ministru za letalstvo Teodorescu. Zatrjujejo, da ima ta obisk poleg političnega tudi čisto vojaški značaj, ker gre za naročila orožja za rumunsko vojsko. Pogajanja v zvezi s temi naročili napredujejo zadovoljivo. Akcija glede zboljšanja odnosajev med Nemčijo in Rumunijo je na najboljši poti. Te dni bo odpotoval v Berlin s posebnim namenom Georges Bratianu. Glede na njegove dobre zveze v Nemčiji pričakujejo, da bo imelo njegovo potovanje ugodne posledice.

Bukarešta, 4. febr. e. Včeraj je bil objavljen ukaz o ratifikaciji rumunske gospodarske konvencije z Italijo in Nemčijo.

Demobilizacija v ČSR

Praga, 3. feb. AA. (CTK). Uradno objavljajo, da je vlada sklenila ukiniti 28. februarja pripravljeno stanje češkoslovaške vojske, ki je bilo razglašeno ob mobilizaciji 23. septembra. Dne 28. februarja preneha veljavnost vseh ukrepov v zvezi s pripravljeno stanjem češkoslovaške armade. Z dekretom predsednika republike se general Krejčí razreši funkcije generalisima, ki jo je zavzemal med mobilizacijo in pripravljeno stanjem. General Krejčí bo tudi nadalje obdržal svoje prejšnje posele; ostal bo namreč načelnik štaba češkoslovaške vojske. Vsi letniki, ki so še pod zastavo, bodo ob koncu februarja odpušteni domov.

Bombe pred židovsko sinagogo v Budimpešti

Budimpešta, 4. febr. e. Snoči okrog 18. sta v središču mesta pred sinagogo hany ulici eksplodirala dva polna stroja. Ker je bila istočasno v sinagogi služba božja in je bilo v nji polno ljudi, je eksplozija zahtevala več človeških življenj, več ljudi pa je bilo tudi huje in lažje ranjenih. V zvezi z atentatom so bile aretirane tri osebe.

